

XÂY DỰNG TIÊU CHUẨN ĐÁNH GIÁ TRÌNH ĐỘ THỂ LỰC CHO NAM TRỌNG TÀI BÓNG ĐÁ TRẺ VIỆT NAM

ThS. Đỗ Khánh Nam

Trường Đại học TDTT Đà Nẵng

Tóm tắt: Đánh giá trình độ thể lực cho nam trọng tài bóng đá trẻ Việt Nam để phục vụ cho công tác tổ chức làm trọng tài của ban trọng tài bóng đá Việt Nam là việc làm cần thiết và thường xuyên trước mỗi mùa giải. Quá trình nghiên cứu chúng tôi đã lựa chọn được 3 test đánh giá trình độ thể lực cho nam trọng tài bóng đá trẻ, đồng thời xây dựng được tiêu chuẩn đánh giá của các test đã lựa chọn cho đối tượng nghiên cứu.

Từ khóa: Tiêu chuẩn, đánh giá, trình độ thể lực, bóng đá, Việt Nam.

Abstract: Assessing the fitness level for young Vietnamese male football referees to serve the organization as referees of the Vietnamese football referees committee is a necessary and regular job before each season. During the research process, we have selected 3 tests to assess the fitness level for young male football referees, and at the same time built the evaluation criteria of the selected tests for the research subjects.

Keywords: Standard, evaluate, fitness level, football, Viet Nam.

ĐẶT VẤN ĐỀ

Hàng năm, Ban trọng tài thuộc Liên đoàn Bóng đá Việt Nam đã liên tục tổ chức các lớp đào tạo trọng tài sơ cấp trên khắp cả nước, từ đó phát hiện các trọng tài có năng lực để tiếp tục bồi dưỡng, rèn luyện về kỹ năng chuyên môn và tăng cường thể lực để bổ sung cho lực lượng trọng tài quốc gia. Có thể nói thể lực của trọng tài bóng đá mang tính nền tảng, bản lề, có vai trò đặc biệt quan trọng và có thể sẽ quyết định đến 80% thành công của trọng tài đó.

Tuy vậy hiện nay các trọng tài tại Việt Nam về vấn đề thể lực chỉ được đánh giá đạt hoặc không đạt, đây là một hạn chế khi phân công nhiệm vụ có thể sẽ có những trọng tài tuy đạt về thể lực nhưng đối với những trận

đấu có mức độ căng thẳng khác nhau thì đòi hỏi các trọng tài cũng phải có trình độ thể lực cao, đáp ứng được lượng vận động lớn, áp lực cao nhằm giữ tâm trí luôn tỉnh táo để đưa ra những quyết định chính xác.

Xuất phát từ yêu cầu thực tiễn cần phải đổi mới, nâng cao hiệu quả công tác đào tạo trọng tài bóng đá trẻ Việt Nam trong thời gian tới, đặc biệt là vấn đề đánh giá, phân loại trình độ thể lực, đáp ứng được mức độ ngày càng căng thẳng, hấp dẫn của các trận đấu, chúng tôi tiến hành nghiên cứu vấn đề này.

Bài báo sử dụng Phương pháp phân tích và tổng hợp tài liệu, Phương pháp phỏng vấn, Phương pháp kiểm tra sự phạm, Phương pháp toán học thống kê.

KẾT QUẢ NGHIÊN CỨU

1. Lựa chọn test đánh giá trình độ thể lực cho nam trọng tài bóng đá trẻ Việt Nam

Để lựa chọn được các test phù hợp nhằm đánh giá trình độ thể lực cho trọng tài bóng đá trẻ Việt Nam, căn cứ vào cơ sở lý luận và thực tiễn, chúng tôi đã thu thập được 07 test

đánh trình độ thể lực cho trọng tài bóng đá trẻ Việt Nam. Bài báo tiến hành phỏng vấn bằng phiếu hỏi với số lượng 37 chuyên gia, giảng viên trọng tài, giám sát trọng tài bóng đá có nhiều kinh nghiệm về công tác đào tạo, kiểm tra, đánh giá trọng tài. Kết quả phỏng vấn cụ thể được trình bày ở bảng 1.

Bảng 1. Kết quả phỏng vấn lựa chọn test đánh giá trình độ thể lực cho nam Trọng tài bóng đá trẻ Việt Nam (n=37)

TT	Test	Rất quan trọng		Quan trọng		Không quan trọng	
		m_i	%	m_i	%	m_i	%
1	Agility T-test (s)	30	81.08	6	16.22	1	2.70
2	Chạy 5x30m xuất phát cao (s)	26	70.27	11	29.73	0	0.00
3	Chạy 6x40m tốc độ cao (s)	32	86.49	5	13.51	0	0.00
4	Chạy 60m xuất phát cao (s)	25	67.57	5	13.51	7	18.92
5	Chạy 100m (s)	24	64.86	7	18.92	6	16.22
6	Yo-Yo test (m)	35	94.59	2	5.41	0	0.00
7	Test cooper (m)	28	75.68	9	24.32	0	0.00

Qua kết quả phỏng vấn trên, chúng tôi lựa chọn 03 test có mức đánh giá rất quan trọng chiếm tỷ lệ cao (trên 80% ý kiến đánh giá rất quan trọng) đó là các test:

1. Agility T-test (s).
2. Chạy 6x40m tốc độ cao (s).
3. Yo-Yo test (m).

2. Xác định độ tin cậy của các test đánh giá trình độ thể lực cho nam trọng tài bóng đá trẻ Việt Nam

Sau khi xác định được 03 test đánh giá trình độ thể lực cho trọng tài bóng đá trẻ Việt Nam, Bài viết tiếp tục xác định độ tin cậy của chúng bằng phương pháp test lặp lại (retest) cho đối tượng là trọng tài. Phương pháp và điều kiện lập test như nhau ở cả 2 lần lập test. Độ tin cậy được xác định bằng phương pháp tính hệ số tương quan cặp giữa 2 lần lập test của 03 chỉ tiêu ở cả 2 đối tượng kiểm tra được trình bày tại bảng 2.

Bảng 2. Mối tương quan giữa hai lần lập test của các test đánh giá trình độ thể lực cho nam trọng tài bóng đá trẻ Việt Nam

TT	Test	Trọng tài (n=12)		
		Lần 1 ($\bar{x} \pm \sigma$)	Lần 2 ($\bar{x} \pm \sigma$)	r
1	Agility T-test (s)	10.29 $\pm$ 0.01	10.25 $\pm$ 0.30	0.83
2	Chạy 6x40m tốc độ cao (s)	33.62 $\pm$ 0.08	32.37 $\pm$ 0.64	0.82
3	Yo-Yo test (m)	2668.3 $\pm$ 39.4	2670.9 $\pm$ 40.2	0.84

Kết quả bảng 2 cho thấy: Cả 03 test kiểm tra đều có mối tương quan mạnh với $r_{\text{tính}} = 0,82$ đến $0,84 > 0,80$. Vậy chúng đảm bảo độ tin cậy và cho phép sử dụng được.

Như vậy qua các bước nghiên cứu, đặc biệt là bước xác định độ tin cậy của các test chúng tôi đã chọn ra được 03 test đánh giá trình độ thể lực cho trọng tài bóng đá trẻ Việt Nam. Cụ thể gồm:

1. Agility T-test (s).
2. Chạy 6x40m tốc độ cao (s).
3. Yo-Yo test (m).

Đây sẽ là các test cơ bản để đánh giá,

phân loại trình độ thể lực của trọng tài bóng đá trẻ Việt Nam. Cùng với các tiêu chuẩn quy định của FIFA dành cho các trọng tài, chúng tôi sẽ đề xuất cho Liên đoàn Bóng đá Việt Nam sử dụng các tiêu chuẩn trên để phân loại trình độ thể lực của các trọng tài trẻ, qua đó Ban trọng tài sẽ có những đánh giá, tham mưu trong việc điều động, phân công nhiệm vụ, sử dụng các trọng tài đảm bảo về thể lực, chuyên môn nhằm điều hành tốt các trận đấu.

3. Xây dựng thang xếp loại trình độ thể lực cho nam trọng tài bóng đá trẻ Việt Nam

Bài báo sử dụng thang xếp loại $\bar{X} \pm 1,28\sigma$ như sau:

Xếp loại	Thang đánh giá thuận	Thang đánh giá nghịch
Tốt	$X \geq \bar{X} + 1,28\sigma$	$X \leq \bar{X} - 1,28\sigma$
Khá	$\bar{X} + 0,64\sigma \leq X < \bar{X} + 1,28\sigma$	$\bar{X} - 1,28\sigma < X \leq \bar{X} - 0,64\sigma$
Trung bình	$\bar{X} - 0,64\sigma \leq X < \bar{X} + 0,64\sigma$	$\bar{X} - 0,64\sigma < X \leq \bar{X} + 0,64\sigma$
Yếu	$\bar{X} - 1,28\sigma \leq X < \bar{X} - 0,64\sigma$	$\bar{X} + 0,64\sigma < X \leq \bar{X} + 1,28\sigma$
Kém	$X \leq \bar{X} - 1,28\sigma$	$X \geq \bar{X} + 1,28\sigma$

Từ đó chúng tôi đã xây dựng thang xếp loại cho nam trọng tài trẻ ở bảng 3.

Bảng 3. Tiêu chuẩn đánh giá, xếp loại cho nam trọng tài bóng đá trẻ Việt Nam

TT	Test	Tốt	Khá	Trung bình	Yếu	Kém
1	Agility T-test (s)	10.07	10.08 - 10.18	10.19 - 10.4	10.41 - 10.51	10.52
5	Chạy 6x40m tốc độ cao (s)	32.66	32.67 - 33.14	33.15 - 34.1	34.11 - 34.58	34.59
6	Yo-Yo test (m)	2738.01	2738.02 - 2703.17	2703.18 - 2633.49	2633.5 - 2598.65	2598.66

Qua kết quả kiểm tra và bảng phân loại như trên, chúng ta thấy rằng đối với trọng tài, họ phải di chuyển hầu như khắp mặt sân, kiểm soát toàn bộ diễn biến trên sân thi đấu, do đó tố chất sức bền của trọng tài phải được đặt lên hàng đầu, nên sức bền của trọng tài tốt hơn trợ lý trọng tài cũng là điều hợp lý, bên cạnh đó trọng tài cũng có nhiều tình huống

phải tăng tốc độ để theo kịp các tình huống bóng, nhưng về cơ bản có thể giữ được trong tầm kiểm soát với sự trợ giúp của các trợ lý trọng tài.

4. Xây dựng thang điểm đánh giá trình độ thể lực cho nam trọng tài bóng đá trẻ Việt Nam

Trong nhiều thang chuẩn của lý thuyết đo lường, bài báo đã sử dụng thang chuẩn C (thang chuẩn Binet) là thang chuẩn 10 điểm. Thang chuẩn C được tính theo công thức: $C = 5 + 2z$.

Bảng chuẩn điểm đánh giá trình độ thể lực theo từng test không những cho phép tính điểm ở mỗi test, mà còn cho biết tổng điểm

các test, nhằm phục vụ cho Ban Trọng tài trong công tác đối chiếu, kiểm tra đánh giá trình độ thể lực cho các trọng tài trẻ.

Trên cơ sở kết quả kiểm tra ở 24 trọng tài trẻ, bài báo xác định bằng điểm đánh giá trình độ thể lực theo thang độ C ở từng test. Kết quả được trình bày trong bảng 4.

Bảng 4. Tiêu chuẩn đánh giá, xếp loại theo điểm cho trọng tài bóng đá trẻ Việt Nam

TT	Test	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
1	Agility T-test (s)	10.63	10.55	10.46	10.38	10.29	10.21	10.12	10.04	9.95	9.87
2	Chạy 6x40m tốc độ cao (s)	35.12	34.75	34.37	34	33.62	33.25	32.87	32.5	32.12	31.75
3	Yo-Yo test (m)	2559	2587	2614	2641	2668	2696	2723	2750	2777	2804

5. Xây dựng bảng điểm tổng hợp đánh giá trình độ thể lực cho nam trọng tài bóng đá trẻ Việt Nam

Chúng tôi tiến hành xây dựng bảng điểm đánh giá tổng hợp theo 4 bước sau:

Bước 1: Tính điểm theo thang độ C ở từng test (bảng 3 và 4).

Bước 2: Tính tổng điểm đạt được ở các test của từng trọng tài, trợ lý trọng tài (dựa

trên bảng 3 và 4).

Bước 3: Tính $\bar{x}$ và σ của tổng điểm.

Bước 4: Phân loại tổng điểm dựa trên nguyên tắc $1,28\sigma$.

Theo tiến trình trên, bài báo đã tiến hành xác định các giá trị điểm tổng hợp đánh giá trình độ thể lực cho trọng tài bóng đá trẻ Việt Nam.

Kết quả được trình bày ở bảng 5.

Bảng 5. Bảng điểm tổng hợp đánh giá trình độ thể lực trọng tài bóng đá trẻ Việt Nam

Đối tượng	$\bar{x}$	σ	Tốt	Khá	Trung bình	Yếu	Kém
Trọng tài	20.7	3.74	25.5	25.4-23.1	23-18.3	18.2-15.9	15.8

Như vậy, qua nghiên cứu, bài báo đã xây dựng được bảng phân loại, bảng điểm đánh giá trình độ thể lực cho các trọng tài bóng đá trẻ Việt Nam. Các tiêu chuẩn đánh giá trình độ thể lực mà chúng tôi đã nghiên cứu lựa chọn, cùng với các tiêu chuẩn đánh giá thể lực theo quy định sẽ là những căn cứ cơ bản

nhất để đánh giá, phân loại về trình độ thể lực cho các trọng tài bóng đá trẻ Việt Nam.

KẾT LUẬN

Bài báo đã lựa chọn được 03 test đủ tiêu chuẩn trong đánh giá trình độ thể lực cho nam trọng tài bóng đá trẻ Việt Nam. Các tiêu

chuẩn đánh giá trình độ thể lực sau:

1. Agility T-test (s).
2. Chạy 6x40m tốc độ cao (s).
3. Yo-Yo test (m).

Bài báo đã xây dựng được bảng tiêu chuẩn phân loại (bảng 3), bảng điểm (bảng 4) và bảng điểm tổng hợp (5) để đánh giá trình độ thể lực cho nam trọng tài bóng đá trẻ Việt Nam.

TÀI LIỆU THAM KHẢO

- [1]. AFC, (2019), Tài liệu đào tạo trọng tài cấp quốc gia, Lưu hành nội bộ.
- [2]. Liên đoàn Bóng đá Việt Nam (2020), *Luật Bóng đá*, Tài liệu tập huấn công tác trọng tài, giám sát các giải bóng đá năm 2020.
- [3]. Liên đoàn Bóng đá Việt Nam (2001), *Giáo trình đào tạo Trọng tài Bóng đá*, NXB TDTT – Hà Nội.
- [4]. Nguyễn Hồng Sơn – Giảng viên FIFA Bùi Như Đức (2005), *Hướng dẫn phương pháp Trọng tài Bóng đá*, NXB TDTT – Hà Nội.
- [5]. Nguyễn Văn Sơn, giao Thị Kim Đông, Nguyễn Thị Hùng (2013), *giáo trình Toán thống kê trong thể dục thể thao*, Nxb Thông tin và Truyền thông.

Bài nộp ngày 23/02/2023, phản biện ngày 25/8/2023, duyệt đăng ngày 10/9/2023